

Pro vlast, nebo pro stranu? Zpravodajský souboj Východ-Západ

30.4.2026 - Petra Jungwirthová, Martin Vacek | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

Při příležitosti 75. výročí vzniku Zpravodajské správy a vyčlenění Hlavní informační správy z Ministerstva národní obrany v roce 1951 pořádá Ústav pro studium totalitních režimů ve spolupráci s Evropskou platformou paměti a solidarity (European Network Remembrance and Solidarity / ENRS) a slovenským Vojenským historickým ústavem v Bratislavě mezinárodní odbornou konferenci s názvem **Pro vlast, nebo pro stranu? Východ-Západ a jejich zpravodajský souboj** během druhé světové války a studené války zaměřenou na československé vojenské zpravodajství na osudových křižovatkách 20. století v letech 1938-1992. Organizátoři tímto vyhlašují výzvu k zasílání příspěvků (call for papers) s uzávěrkou 31. srpna 2026.

„Československé vojenské zpravodajství se pohybovalo na pomezí loajality ke státu a tlaku ideologie.“

Cílem konference je přinést nové poznatky o činnosti československých vojenských zpravodajců v tomto složitém období, a to jak z hlediska jejich úspěchů, tak i selhání. Současně se zaměří na organizační vývoj vojenské rozvědky a kontrarozvědky, jejich personální strukturu, vliv vládnoucích politických stran na jejich fungování i na spolupráci a osobní kontakty se spřátelenými zahraničními službami. V neposlední řadě se bude věnovat také širšímu kontextu zpravodajského soupeření mezi velmocemi a supervelmocemi.

„Zpravodajské služby patřily k nejdůležitějším nástrojům moci ve 20. století a jejich role zásadně ovlivňovala nejen vojenské konflikty, ale i podobu politických režimů. Československé vojenské zpravodajství se pohybovalo na pomezí loajality ke státu a tlaku ideologie, což z něj činí mimořádně zajímavý objekt historického výzkumu. Naši ambicí je otevřít toto téma v širších mezinárodních souvislostech a nabídnout nové pohledy na jeho fungování i dopady,“ uvedl ředitel **Ústavu pro studium totalitních režimů Ladislav Kudrna.**

„Konference nabídne jedinečnou příležitost konfrontovat domácí i zahraniční výzkum.“

Konference se zaměří nejen na institucionální vývoj a konkrétní operace československých zpravodajských služeb, ale také na širší kontext jejich fungování v podmínkách demokratických i nedemokratických režimů. *„Konference nabídne jedinečnou příležitost konfrontovat domácí i zahraniční výzkum a zasadit československou zkušenost do širšího kontextu druhé světové války i studené války. Věříme, že přispěje nejen k hlubšímu poznání fungování vojenského zpravodajství, ale i k širší debatě o roli bezpečnostních institucí v nedemokratických režimech,“* dodává 1. náměstek ředitele ÚSTR **Kamil Nedvědický.**

Pozornost bude věnována mimo jiné otázkám politického vlivu na jejich činnost, proměnám personálního složení i mezinárodní spolupráci, která byla zásadně ovlivněna geopolitickým napětím mezi Východem a Západem. *„Určitě doporučuji všem zájemcům o historii zpravodajských služeb, aby se přišli do Lichtenštejnského paláce na konferenci v listopadu podívat, protože některé informace budou, jak se říká, only for your eyes! A nikde jinde nezazní,“* uzavírá historik **Ústavu pro studium**

totalitních režimů Daniel Povolný, který je současně garantem konference.

„Některé informace budou, jak se říká, only for your eyes! A nikde jinde nezazní.“

Přednáškové bloky doplní diskuse s předními odborníky i doprovodný program. Z konference bude následně vydána odborná publikace. Podrobné informace k výzvě k zasílání příspěvků (call for papers) jsou k dispozici v samostatném článku v rubrice Konference. Jednacími jazyky jsou čeština, slovenština a angličtina, přičemž organizátoři si vyhrazují právo výběru účastníků. Mezinárodní konference se uskuteční v prostorách Lichtenštejnského paláce pod záštitou Úřadu vlády České republiky ve dnech 3.-5. 11. 2026.

AUTOŘI: **PETRA JUNGWIRTHOVÁ a MARTIN VACEK**

GRAFIKA: **ÚSTR / Anna Vašíčková**

<https://www.ustrcr.cz/pro-vlast-nebo-pro-stranu-zpravodajsky-souboj-vychod-zapad>